

**Mendelova univerzita v Brně
Institut celoživotního vzdělávání
Oddělení expertního inženýrství**

Zemědělské pojištění

Bakalářská práce

**Vedoucí bakalářské práce:
doc. Ing. Eva Vávrová, Ph.D.**

**Vypracovala:
Jana Tymová**

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Zemědělské pojištění** vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 30. 5. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní doc. Ing. Evě Vávrové, Ph.D., za odborné vedení, ochotu, cenné rady a pomoc při vypracování bakalářské práce. Poděkování také patří Agra pojišťovně a panu Ing. Ondřeji Pohlovi za poskytnutí interních materiálů pojišťovny.

Moje poděkování také patří mé rodině, která mi poskytla dobré podmínky a zázemí při zpracování bakalářské práce a po celou dobu bakalářského studia.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá zemědělským pojištěním. V teoretické části je popsán vývoj v oblasti zemědělského pojištění, následuje rozebrání pojistného trhu se zemědělským pojištěním v České republice a popsání pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. V praktické části je uvedeno pojištění u vybraného pojistitele, jeho dělení na pojistné produkty.

Klíčová slova

Zemědělské pojištění, pojištění zemědělských plodin, pojištění hospodářských zvířat

Abstract

The Bachelor thesis deals with agricultural insurance. The theoretical part describes agricultural insurance, followed by a description of the insurance market for agricultural insurance in the Czech Republic and description of the crop insurance and livestock insurance. In the practical part is insurance for the selected insurer and division of insurance products.

Keywords

Agricultural insurance, crop insurance, livestock insurance

Obsah

1	Úvod	8
2	Cíl bakalářské práce	9
3	Metodika	10
4	Teoretická část	11
4.1	Zemědělské pojištění	11
4.1.1	Rizika zemědělského podnikání.....	11
4.2	Pojistný trh se zemědělským pojištěním v České republice.....	13
4.2.1	Agra pojišťovna.....	16
4.2.2	Allianz pojišťovna	16
4.2.3	Česká pojišťovna	17
4.2.4	ČSOB pojišťovna	18
4.2.5	Generali pojišťovna	18
4.2.6	Hasičská vzájemná pojišťovna.....	19
4.3	Pojištění plodin	20
4.3.1	Krupobitní pojištění.....	20
4.3.2	Pojištění vybraných rizik.....	20
4.3.3	Pojištění úrody plodin	21
4.4	Pojištění hospodářských zvířat.....	22
5	Praktická část	23
5.1	Agra pojišťovna.....	23
5.2	Přehled pojišťovaných rizik.....	25
5.2.1	Pojištění plodin	25
5.2.1.1	AGRAR Basis.....	26
5.2.1.2	AGRAR Paušál	29
5.2.1.3	AGRAR Univerzál.....	32

5.2.1.4	AGRAR ASZ – Pojisti se sám!	34
5.2.2	Pojištění zvířat.....	36
6	Diskuze	37
7	Závěr	39
8	Seznam použité literatury	40
8.1	Knižní publikace	40
8.2	Elektronické zdroje	40
9	Seznam obrázků	43
10	Seznam grafů	44
11	Seznam tabulek	45

1 Úvod

Pojištění poskytuje komplexní ochranu proti nejrůznějším vnějším rizikům (živelním nebezpečím a katastrofám, krádeží, vandalismu, odcizení atd.), ale i majetkovým škodám, ke kterým dochází v důsledku negativního působení podnikatelských či obchodních rizik.

Majetkovým pojištěním podnikatelů lze pojistit nemovitý, ale i movitý majetek proti živelním rizikům, vloupání a krádeži. Rovněž lze sjednat i řadu speciálních majetkových pojištění, mezi něž patří pojištění elektronických zařízení, strojů a strojních zařízení, zemědělských a stavebních strojů a pojištění montážních a stavebních rizik. Pojištění přerušení provozu kryje finanční škody, které pojištěnému vzniknou např. v důsledku živelní události.

Zemědělské pojištění patří mezi neživotní pojištění a je jedním z nejrizikovějších pojištění, to je způsobeno především vlivy počasí. Zemědělské pojištění je pojištěním rizik pro případ nahodilých a nepředvídatelných událostí, které ohrožují zemědělskou prvovýrobu. Toto pojištění zahrnuje především pojištění plodin a hospodářských zvířat, pojištění majetku zemědělců a také pojištění lesů.

Zemědělské pojištění, které pojišťovny nabízejí, se dělí na pojištění zemědělských plodin a pojištění hospodářských zvířat. Pojištění zemědělských plodin, ale i hospodářských zvířat lze sjednat na plodiny nebo zvířata, která jsou ve vlastnictví pojištěného. Zemědělské pojištění je finančně podporováno státem.

Agra pojišťovna je výjimečná tím, že jako jediná na českém pojistném trhu nabízí pouze zemědělské pojištění, které dělí na jednotlivé produkty a klient si tak může vybrat pro něj nejvhodnější variantu pojištění zemědělských plodin nebo hospodářských zvířat.

2 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce na téma „Zemědělské pojištění“ je popsat vývoj v oblasti zemědělského pojištění, charakterizovat pojistný trh se zemědělským pojištěním v České republice, rozebrat zemědělské pojištění u jednotlivých pojišťoven a definovat zemědělské pojištění z hlediska jeho dělení na pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. Dále analyzovat nabídku produktů u vybraného pojistitele a modelovat proces likvidace pojistné události.

3 Metodika

V teoretické části bakalářské práce je uveden vývoj zemědělského pojištění a současný stav na českém pojistném trhu. Práce je zaměřena především na pojištění dvou hlavních částí zemědělské činnosti, mezi něž patří pojištění hospodářských zvířat a pojištění zemědělských plodin. Do zemědělského pojištění také patří pojištění lesů. U českého pojistného trhu jsou uvedeny a rozebrány pojišťovny, které nabízejí zemědělské pojištění. Dále jsou v teoretické části analyzována rizika, která ovlivňují zemědělskou výrobu. Pojištění plodin se dále dělí na krupobitní pojištění, pojištění úrody plodin a pojištění vybraných rizik.

V praktické části bakalářské práce je podrobně rozebráno zemědělské pojištění u vybraného pojistitele – Agra pojišťovny. Stejně jako teoretická část je praktická část dělena na pojištění zemědělských plodin a pojištění zvířat. V praktické části jsou popsány vybrané produkty pojištění plodin. U pojištění plodin můžeme vidět několik variant produktů, které pojišťovna nabízí a ze kterých si zemědělec nebo zemědělský podnik vybírá pro něj nejvhodnější variantu. V praktické části jsou uvedeny příklady pojistného plnění jednotlivých produktů a pojistitelné skupiny plodin.

Praktická část bakalářské práce vychází z webových stránek Agra pojišťovny (www.agrapojistovna.cz) a z interních zdrojů Agra pojišťovny.

V bakalářské práci jsou použity metody:

- analýzy,
- syntézy,
- deskripce,
- komperace.

4 Teoretická část

4.1 Zemědělské pojištění

Zemědělské pojištění představuje zvláštní oblast pojišťování s hlediskem na individualitu v zemědělské provozované činnosti. Fyzické či právnické osoby podnikající v zemědělství jsou vystaveni rizikům vyplývajících z přírodních faktorů, rizikům vyplývajících z nestability trhu, rizikům souvisejících s ekonomickou odpovědností za škody způsobené zemědělskou činností na životním prostředí nebo rizikům spojeným se škodami, způsobenými jinými sektory s dopadem na zemědělství. Zemědělství má svá specifika, vycházejí hlavně z biologického charakteru výroby. Z důvodů biologického charakteru existuje v zemědělství mimo běžných rizik ještě celá řada specifických rizik. V živočišné výrobě, tedy chovu zvířat, tvoří největší riziko ohrožení nákazy. U rostlinné výroby se jedná především o rizika vyplývající z vlivu klimatických podmínek na provozování rostlinné produkce (Ducháčková, Daňhel, 2012).

4.1.1 Rizika zemědělského podnikání

„Riziko je chápáno jako možnost vzniku události s výsledkem odchylným od cíle s určitou pravděpodobností.“ (Picková, Poláčková, 2003, s. 9; Ducháčková, 2000).

Do základních rizik zemědělského podnikání řadíme následující rizika (Ducháčková, Daňhel, 2012):

- rizika klimatická – jedná se o nepředvídatelné a nevypočitatelné změny počasí, které negativně ovlivňují zemědělskou produkci a mají na ni negativní dopady;
- výrobní rizika – zahrnují jiné přírodní faktory, mezi které patří choroby a škůdci na plodinách nebo nemoci zvířat a vliv výrobní techniky na konečnou zemědělskou produkci;

- ekonomická rizika – rizika spojená s kolísáním cen na vstupu a výstupu zemědělské výroby;
- finanční rizika – rizika rostoucích nákladů kapitálu, nedostatečné likvidity, snížení hodnoty majetku a změny měnových kurzů;
- institucionální rizika – rizika, která se vytvářejí ze změn politiky pomocí usměrňování zemědělské produkce nebo obchodu; institucionální rizika dále zahrnují rizika nedodržení smluvní dohody nebo zpožděné výplaty podpor, prostřednictvím dotací;
- rizika environmentální – rizika, vycházející z nepříznivých dopadů speciálních forem hospodaření na životní prostředí a z vlivů hospodaření rozdílných hospodářských sektorů na zemědělství;
- personální rizika – nebezpečí smrti nebo zranění zemědělce nebo jeho zaměstnanců, riziko selhání managementu a řadových zaměstnanců; rizika jdou eliminovat účinným řízením lidských zdrojů;
- majetková rizika – s těmito riziky souvisí krádež, požár nebo jiná ztráta, znehodnocení vybavení, staveb a ostatního majetku.

V procesu rozvoje dochází ke změnám ve výskytu a dopadech jednotlivých rizik. Tyto změny jsou způsobeny na jedné straně ekonomickým vývojem a na straně druhé změnami v rizikovosti, jako jsou změny v životním prostředí, změny dané výskytem vyššího rozsahu živelních událostí (živelní katastrofy), výskyt nových nemocí hospodářských zvířat a dalších (Ducháčková, Daňhel, 2012).

Zemědělské pojištění je jeden z nástrojů řešení již existujících rizik při provozování zemědělské výroby, a to nástroj, který je založen na principu ekvivalence. Cena za pojistnou ochranu je stanovena od velikosti rizika, tzn. že vychází z toho, jaké je ohodnocení pravděpodobnosti nastání události a velikosti dopadů. Pojištění nelze považovat jako jediný nástroj určený ke krytí rizik, a to z důvodu, že ne všechna rizika jsou riziky pojistitelnými (Ducháčková, Daňhel, 2012).

4.2 Pojistný trh se zemědělským pojištěním v České republice

Pojistný trh vznikl v České republice v devadesátých letech 20. století. Do této doby bylo pojištění realizováno pouze českou státní pojišťovnou, a proto nelze mluvit o tom, že existoval pojistný trh.

Vývoj trhu se zemědělským pojištěním od začátku devadesátých let v podmínkách České republiky ukazuje z dlouhodobého hlediska na snížení velikosti předepsaného pojistného. Snížení předepsaného pojistného bylo ovlivněno změnou v zákonném pojištění v sektoru zemědělství, které bylo charakteristické pro centrální řízenou ekonomiku a změnou v majetkové struktuře zemědělských podniků. Od roku 1994 do roku 2007 byla velikost předepsaného pojistného téměř stejná. Rozšíření pojištění v rámci pojištění plodin, kde se zvýšila výměra pojištěných plodin, v roce 2008 způsobilo, že došlo ke změně předepsaného pojistného a pojistné začalo růst. Změny si můžeme všimnout v tabulce č. 1, kde je zobrazen vývoj od roku 1997 do roku 2014.

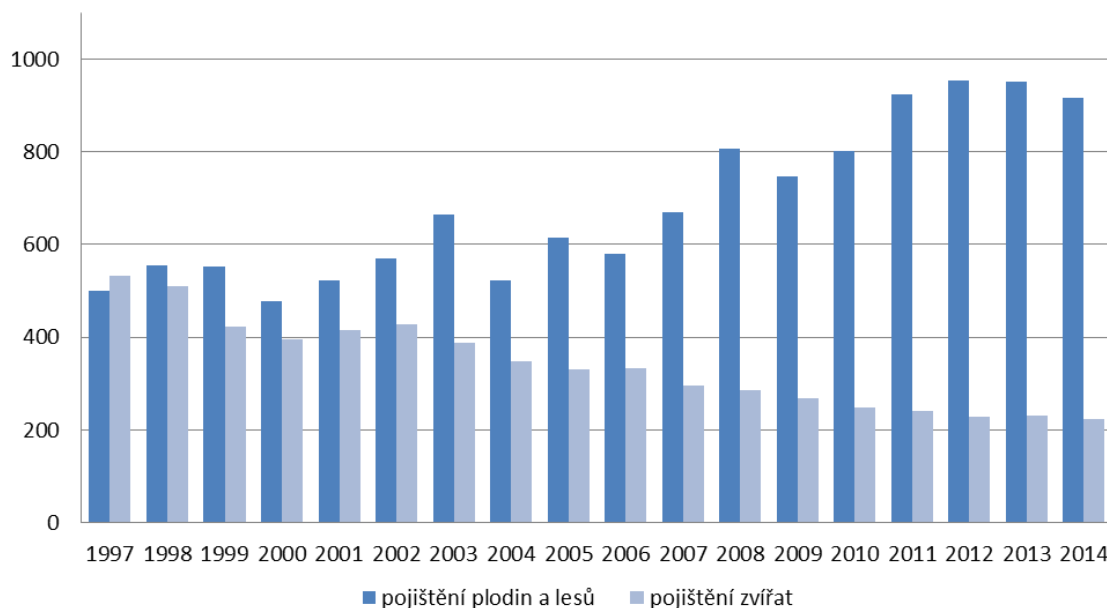
V 90. letech bylo vyšší předepsané pojistné za pojištění hospodářských zvířat, tento trend se však změnil a od roku 1998 vyšší převahu pojistného nyní vykazuje pojištění plodin, jak můžeme vidět v grafu č. 1.

Následující tabulka a grafy vychází z výročních zpráv České asociace pojišťoven, a to z roku 1997 až 2014. V tabulce je vidět, že se stoupajícím předepsaným pojistným se pojistné plnění skoro nemění, ale každým rokem klesá počet vyřízených pojistných událostí.

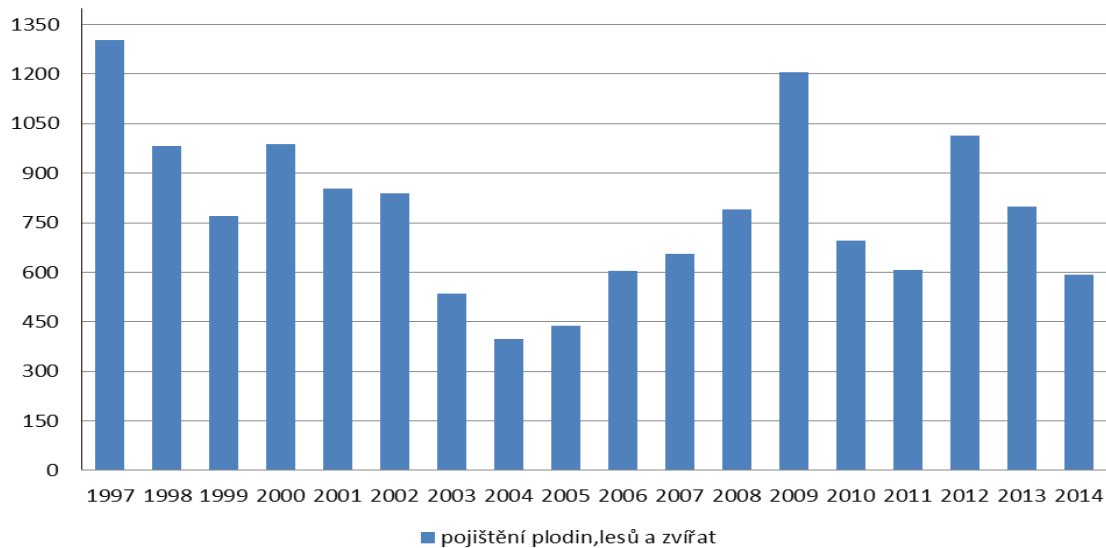
Tab. 1 Vývoj předepsaného pojistného, pojistného plnění a vyřízených pojistných událostí v zemědělském pojištění

Rok	Předepsané pojistné (mil. Kč)	Pojistné plnění (mil. Kč)	Vyřízené pojistné události ks
1997	1 033	1 303	50 183
1998	1 066	982	55 500
1999	977	769	57 335
2000	875	988	67 720
2001	939	853	67 985
2002	999	838	73 719
2003	1 051	534	60 209
2004	908	398	6 337
2005	945	438	3 674
2006	912	603	3 713
2007	991	656	3 252
2008	1 199	791	3 065
2009	1 017	1 206	12 246
2010	1 050	696	2 824
2011	1 164	607	3 981
2012	1 183	1 014	2 419
2013	1 184	799	2 444
2014	1 141	592	2 451

Zdroj: Vlastní zpracování, www.cap.cz

Graf 1 Velikost předepsaného pojistného u pojištění plodin, lesů a u poj. zvířat (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování, dostupné z www.cap.cz

Graf 2 Velikost pojistného plnění u pojištění plodin, lesů a zvířat (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování, dostupné z www.cap.cz

V roce 2009 a 2012 je vyšší pojistné plnění než u ostatních roků, to je způsobeno živelními událostmi, které se staly, byly to povodně, vichřice a krupobití.

Na českém pojistném trhu existuje několik pojišťoven, které pojišťují zemědělské plodiny, hospodářská zvířata nebo lesy. Mezi hlavní pojistitele patří Česká pojišťovna společně s Agra pojišťovnou. Další pojišťovny poskytující zemědělské pojištění jsou Hasičská vzájemná pojišťovna, Allianz, ČSOB pojišťovna a Generali. Všechny vybrané pojišťovny pojišťují plodiny, hospodářská zvířata a nákazu u hospodářských zvířat, ale jen některé pojišťovny poskytují pojištění lesů. Toto rozdělení můžeme vidět v tabulce č. 2. Uvedené pojišťovny jsou členy České asociace pojišťoven, s výjimkou Agra pojišťovny, která členem není.

Tab. 2 Nabídky pojištění u jednotlivých pojišťoven

Pojišťovna	Pojištění plodin	Pojištění hospodářských zvířat	Pojištění nákazy u hospodářských zvířat	Pojištění lesů
Agra	x	x	x	
Allianz	x	x	x	
Česká pojišťovna	x	x	x	x
ČSOB	x	x	x	x
Generali	x	x	x	x
Hasičská vzájemná	x	x	x	x

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1 Agra pojišťovna

Agra pojišťovna pojišťuje hospodářská zvířata a zemědělské plodiny, které dále dělí na pojistné produkty. Podrobněji je Agra pojišťovna rozebrána v praktické části bakalářské práce.

4.2.2 Allianz pojišťovna

Allianz pojišťovna poskytuje zemědělské pojištění na českém trhu od roku 2012. Pojišťovna nabízí u pojištění plodin pojištění jednotlivě a v rámci skupiny plodin.

Pojištěním jsou kryty škody na polních plodinách způsobené živelním nebezpečím, vymrznutím nebo jarním mrazem a výši pojistného ovlivňuje měrný výnos pojištěných plodin a celková pojištěná plocha. Hospodářská zvířata lze pojistit pro případ nákaz nebo onemocnění, utracení nebo uhynutí z důvodu živelní události (www.allianz.cz).

4.2.3 Česká pojišťovna

Česká pojišťovna patří mezi největší pojistitele zemědělského pojištění v České republice a jako většina ostatních pojišťoven nabízí pojištění plodin, lesů a lesních školek a pojištění zvířat.

Pojištění plodin snižuje důsledky škod způsobených z hlavní částí nepříznivými projevy počasí. Česká pojišťovna nabízí u pojištění plodin možnost pojištění s volitelnou spoluúčastí a bonifikaci až 40 %, kterou lze využít jako slevu na pojistném. Mezi plodiny, které lze pojistit patří ovoce, chmel, vinná réva, trvalé travní porosty, okrasné rostliny, rostliny ve sklenících nebo fóliovnících, semenné porosty okopanin, zeleniny a píce, porosty námelového žita a námele a v neposlední řadě plodiny pěstované na orné půdě (mezi ně se řadí obiloviny, luskoviny, olejníky, přadné rostliny, okopaniny, aromatické, léčivé a kořeninové rostliny, konzumní zeleninu, jahody a krmné pícniny). Pojistné je ovlivněno zvoleným hektarovým výnosem pojištěných plodin, zvolenou pojištěnou cenou, plochou pojištěné plodiny, zvoleným typem pojištění, dohodnutou spoluúčastí, bonifikací a poskytnutou slevou na pojistném. Slevy jsou poskytovány v případě pojištění všech pěstovaných plodin a v závislosti na sjednaném počtu pojištění. U bonifikace záleží na dosažení parametrů stanovených pojistnou smlouvou (www.ceskapojistovna.cz).

Pojištění lesů nabízí komplexní ochranu před riziky ohrožujícími lesy a lesní školky. U pojištění lesních porostů lze pojistit lesy hospodářské, ochranné, příměstské a rekreační. Mezi rizika, která lze pojistit se řadí poškození nebo zničení požárem nebo vichřicí. Pojištění lesních porostů nabízí možnost připojištění nákladů na vytěžení nebo znovuzalesnění. U pojištění lesních školek je možnost pojiš-

tění lesního sadebního materiálu pěstovaného v lesních školkách. Pojištění se vztahuje na škody způsobené krupobitím nebo požárem. Lesní školky lze připojistit proti škodám způsobeným vichřicí, záplavou, povodní, mrazem nebo sesuvem půdy. Pojistná částka u lesních školek i lesních porostů se stanovuje buď v Kč za hektar, nebo v Kč za kus. Aby byla pojistná částka stanovena správně, je nutné specifikovat jednotlivá místa pojištění a jednotlivé druhy lesního sadebního materiálu (www.ceskapojistovna.cz).

Pojištění hospodářských zvířat se vztahuje na škody v důsledku uhynutí, utracení nebo nutné porážky hospodářských zvířat (www.ceskapojistovna.cz).

4.2.4 ČSOB pojišťovna

ČSOB pojišťovna pojišťuje běžná podnikatelská rizika, hospodářská zvířata a zemědělské plodiny. U běžných podnikatelských rizik lze pojistit živelní škody, přerušení dodávek elektřiny, odpovědnost za škodu, krádež a vandalismus. Pojištění se vztahuje na pojištění majetku, zisku z podnikání, přepravované věci, vozidla, stroje a zásoby. Mezi hospodářská zvířata pojišťovna řadí prasata, drůbež, skot, ovce a kozy. Rizika, na které je pojištění vztahováno jsou nebezpečné nákazy a přenosné choroby, živelní události, zasažení zvířete elektrickým proudem, otrava zvířete jedovatými látkami, úrazy a přehřátí organismu drůbeže. Pojišťované zemědělské plodiny jsou obilniny, olejniny, luskoviny, okopaniny, píce, ovoce a zelenina. Pojišťující rizika jsou krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, u vybraných plodin vyzimování nebo jarní mráz (www.csobpoj.cz).

4.2.5 Generali pojišťovna

Generali pojišťovna rozděluje zemědělské pojištění na pojištění farem, koní, lesů, hospodářských zvířat a pojištění plodin. Předmětem pojištění farem jsou budovy a jiné stavby, zemědělská technika, zásoby a hmotné movité věci sloužící k zemědělské výrobě nebo k výrobní spotřebě zemědělského podniku. Pojištění koní je platné pro koně dostihové, rekreační, užitkové (tažné) a pony. Mezi pojištění lesů

se řadí lesní porosty na území České republiky. Pojištění hospodářských zvířat je rozděleno na jednotlivé kategorie druhů zvířat, a to skot, prasata, kozy. U pojištění plodin jsou předmětem pojištění plodiny pěstované za účelem hospodářského přínosu (www.general.cz).

4.2.6 Hasičská vzájemná pojišťovna

Pojišťovna tak jako ostatní pojišťovny rozděluje zemědělské pojištění na pojištění zemědělských plodin, pojištění zvířat a pojištění lesů. Dále pojišťovna dělí pojištění na základní pojištění a dodatkové pojištění. Základní pojištění se vztahuje pro případ poškození nebo zničení zemědělských plodin krupobitím a požárem. Pro případ poškození nebo zničení plodin povodní a záplavou, jarním mrazem, vyzimováním, nebo poškozením a zničením v důsledku vichřice lze uzavřít tzv. dodatkové pojištění. Základní pojištění u pojištění hospodářských zvířat se vztahuje na nákazy, nutnou porážku, uhynutí, utracení nebo poražení pojištěného zvířete nařízené orgánem státní veterinární péče. Dodatkové pojištění lze uzavřít na živelní nebezpečí, úhyn zvířete v důsledku přehřátí organismu a další. Předmětem pojištění jsou hospodářská zvířata a koně. Hasičská vzájemná pojišťovna také nabízí pojištění lesních porostů. Základní pojištění je pro případ zničení lesního porostu požárem. Dodatkové pojištění lze uzavřít na živelní nebezpečí výbuch, přímý úder blesku, nárazem nebo zřícením posádkou řízeného letícího tělesa, vichřicí, krupobitím, zřícením skal nebo zemin, tíhou sněhu, námrazy, povodní a záplavou (www.hvp.cz).

Mimo těchto ryze zemědělských pojištění pojišťovna nabízí pojištění zemědělských strojů a mechanismů, budov, staveb, komínů, oplocení, pojištění movitých věcí, pojištění výpočetní techniky, strojního zařízení a pojištění odpovědnosti za škody z provozní činnosti (www.hvp.cz).

4.3 Pojištění plodin

Pojištění plodin pokrývá rizika majetkových škod na rostlinné produkci.

U pojištění plodin rozlišujeme tyto 3 základní druhy:

- krupobitní pojištění,
- pojištění vybraných rizik,
- pojištění úrody plodin.

4.3.1 Krupobitní pojištění

Krupobitní pojištění patří mezi historicky nejstarší zemědělské pojištění, jeho vývoj započal už na počátku 19. století.

Krupobitní pojištění patří mezi nejčastější pojištění, a to z důvodů, že krupobití zastupuje až 10 % z objemu rizik ohrožujících rostlinnou produkci v celé České republice. Toto pojištění kryje pouze riziko zničení nebo poškození plodin krupobitím. Pojišťovny kryjí rizika krupobití z důvodů jednoduchého prokázání a nezaměnitelnosti škod s jinými škodami na plodinách (Ducháčková, 2009).

Obr. 1 Krupy

Zdroj: www.nasepenize.cz (2009)

4.3.2 Pojištění vybraných rizik

Pojištění vybraných rizik kryje rizika krupobití a další rizika, mezi která patří povodeň, vichřice, jarní mráz a vyzimování u ozimých plodin. Toto pojištění kryje

přibližně 25 % rizik ohrožujících pěstování na plodinách. (Vávrová, 2013; Ducháčková, 2009). Pojištění vybraných rizik je v současnosti nejrozšířenějším pojištěním v České republice.

Obr. 2 Vyzimování pšenice ozimé
Zdroj: www.agromanual.cz (2014)

4.3.3 Pojištění úrody plodin

Nejkomplexnější, ale zároveň i nejdražší produkt zemědělského pojištění nabízí pojištění úrody plodin. Toto pojištění se vztahuje na finanční výsledky rostlinné výroby zemědělského podniku. Nezjišťuje se vliv jednotlivého rizika na produkci plodin, ale bere se v úvahu soubor vzájemně souvisejících vlivů. Pojištění úrody plodin se nevztahuje na nekvalitní práce zemědělců (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

Odškodňuje se nedosažení dohodnutého standardního hektarového výnosu, který je sestaven nejčastěji jako upravený průměrný výnos posledních let, např. z posledních pěti let průměr tří nejlepších. S ohledem na odlišnou pracnost a rizikovost různých druhů plodin se nepojišťuje pouze celková úroda, mohly by se navzájem vyvažovat dílčí neúrody a nadúrody jednotlivých plodin a z pojištění by se odškodňovalo jen zůstatek ztrát oproti hektarovým výnosům stanoveným jako kritérium, ale úroda ve skupinách, sloučených podle určitého kritéria pracnosti, např. obilniny, okopaniny atd. přičemž velmi pracné plodiny, mezi něž se řadí chmel a len, jsou vyčleněny samostatně. Z tohoto druhu pojištění jsou vyloučeny pícniny, které slouží pouze jako meziproduct (to znamená, že o nich není vedena

přesná evidence) a kvalita, s výjimkou určitých plodin, kde by pojištění za kvalitu nemělo žádný smysl (např. chmel) (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

Pojištění úrody plodin je většinou sestavováno s velkou spoluúčastí zemědělského podniku (až 50 %), aby byl zemědělských podnik zapojen do péče o poškozené rostliny. Toto pojištění bylo u nás provozováno již v druhé polovině osmdesátých let, ale pro tehdejší pojišťovnu skončilo velkým pojistnětechnickým schodkem především z důvodů zahrnutí pícnin do pojištění, stejně tak jako zahrnutím kvality a nízké spoluúčasti zemědělských družstev, která tvořila 20 % (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

4.4 Pojištění hospodářských zvířat

Pojištění hospodářských zvířat je specifické pojištění pro zemědělské subjekty, které se zabývají živočišnou výrobou. Pojištění řeší rizikovost zemědělské výroby. Hospodářská zvířata a případně i drůbež se pojišťují na rizika živelní, infekční nemoci, úrazu a neinfekční nemoci. Pojištění se zpravidla zaměřuje na stáda krav, plemenných prasat, plemenných ovcí a koní, eventuálně drůbeže. Pojištění hospodářských zvířat se sjednává pro případ uhynutí, utracení nebo nutné porážky z důvodu nemoci, poranění, operace, porodu nebo potratu. Vedle pojištění hospodářských zvířat, které se řadí do hromadných škod, existuje i jednotlivé pojištění hospodářských zvířat, obvykle chovaných ke specifickým účelům, kde se zvířata oceňují individuálními pojistnými částkami na bázi pojištění na plnou hodnotu. V pojistnětechnické konstrukci pojištění se využívají dohromady franšízy a bonifikace (slevy na pojistném, ve formě bonusů) za lepší než stanovený škodný průběh. V současnosti má pojištění hospodářských zvířat určité problémy, protože komerční pojišťovny již v minulosti nerady z důvodu velkého rozsahu škod v případě realizace rizika pojišťovaly infekce typu mor prasat. K tomu se v současné době přidávají další nové typy nálezů jako je např. BSE, slintavky, kulhavky (Daňhel, 2002).

5 Praktická část

5.1 Agra pojišťovna

Agra pojišťovna je organizační složkou rakouské pojišťovny Österreichische Hagelversicherung - Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit. Agra pojišťovna je zaměřena výhradně na zemědělské pojištění. Pojišťovna nabízí pojištění plodin a hospodářských zvířat. U pojištění plodin pojišťuje proti rizikům, které jsou nejvíce spjaty s nepřízní počasí. Pojišťovna se snaží nabízet co nejvíce výhodné podmínky pro své klienty, kteří pěstují plodiny na orné půdě, vinnou révu, chmel nebo ovoce. Dále nabízí speciální nabídku pro pěstitele cukrové řepy a máku, kde kryje rizika, která jsou spojena s krupobitím, požárem, mrazem, zaplavením nebo naplavením zeminy a pojištění na poškození škůdci nebo větrem.

Díky tomu, že se pojišťovna specializuje výhradně na zemědělské pojištění, může velmi rychle vyplácet pojistné plnění svým klientům.

Historie Agra pojišťovny

Agra pojišťovna je obchodní jméno organizační složky rakouské pojišťovny Österreichische Hagelversicherung VVaG, která byla založena v roce 1946.

Právní forma je vzájemnostní pojišťovací spolek, to znamená, že pojišťovna nemá primární požadavky na co největší zisk, ale na co největší spolehlivou a trvalou spolupráci se zemědělci.

Agra pojišťovna zahájila svou činnost v České republice v říjnu roku 2006 a tím obsadila důležité místo na českém trhu. V roce 2008 byla založena Agra pojišťovna na Slovensku, v roce 2009 v Maďarsku a v roce 2013 ve Slovinsku a Rumunsku. V Rakousku má pojišťovna pojištěno více než 85 % zemědělské půdy.

Agra pojišťovna spolupracuje s dalšími pojišťovnami, mezi které patří Koooperativa, Česká podnikatelská pojišťovna, UNIQA. Spolupráce spočívá na základě smlouvy o spolupráci, proškolení pracovníků, vybavení materiálem a spojení s oblastními vedoucími, kteří spolupracují při tvorbě nabídky.

Likvidace škod

Pro Agra pojišťovnu pracují zemědělci, tzv. externisté, kteří likvidují škody. Díky tomu, že také pracují v oblasti zemědělství, dokáží odhadnout, jak velká je škoda na plodinách, dokáží lépe pochopit poškozeného klienta. Pro pojišťovnu je to výhodné, protože má velkou úsporu nákladů, díky tomu, že nemusí mít stálé zaměstnance nebo likvidační službu (www.agrapojistovna.cz).

Pojistná doba a počátek ručení

Agra pojišťovna rozděluje pojistnou dobu na:

- Dobu neurčitou
 - pojistník uzavře s Agra pojišťovnou pojistnou smlouvu a v následujících letech zasílá výkaz změn, kde pouze aktualizuje osevní plán,
 - smlouva je ročně vypověditelná, pojistným obdobím je kalendářní rok.
- Pojistnou smlouvu lze uzavřít na 3 roky, kde je cenové zvýhodnění.

Počátkem ručení u pojištění plodin je příští den ve 12 hodin po doručení Agra pojišťovně v Praze, v případě záplavy počíná ručení sedmým dnem po doručení návrhu pojistiteli (interní zdroj Agra pojišťovny).

Výpočet pojistného

Pojistné k úhradě se vypočítá z:

$$\text{Tarifní pojistné v Kč} = \text{pojistná částka} \cdot \text{tarifní sazba}$$

$$\text{Pojistné k úhradě} = \text{celkové tarifní pojistné} - \text{zapůjčený bonus v \%}$$

5.2 Přehled pojišťovaných rizik

Agra pojišťovna rozděluje pojištění na pojištění hospodářských zvířat a pojištění plodin, které se dále rozděluje podle toho, co klienti pěstují.

Jednotlivé produkty nabízejí buď spoluúčast, nebo nulovou spoluúčast a franšízu. Franšíza je hranice, od které pojišťovna plní pojistné události, tedy vyplácí škody. Pokud je franšíza např. 10 %, škoda na výnosu musí být větší nebo rovna 10 %, aby pojišťovna vyplácela klientovi pojistné plnění. Při škodě pod 10 % by pojistné plnění nebylo vypláceno. Spoluúčast se odečítá od škody, tedy pokud by byla škoda 10 % a spoluúčast 4 %, pojišťovna by klientovi vyplatila 6 % z pojistné částky.

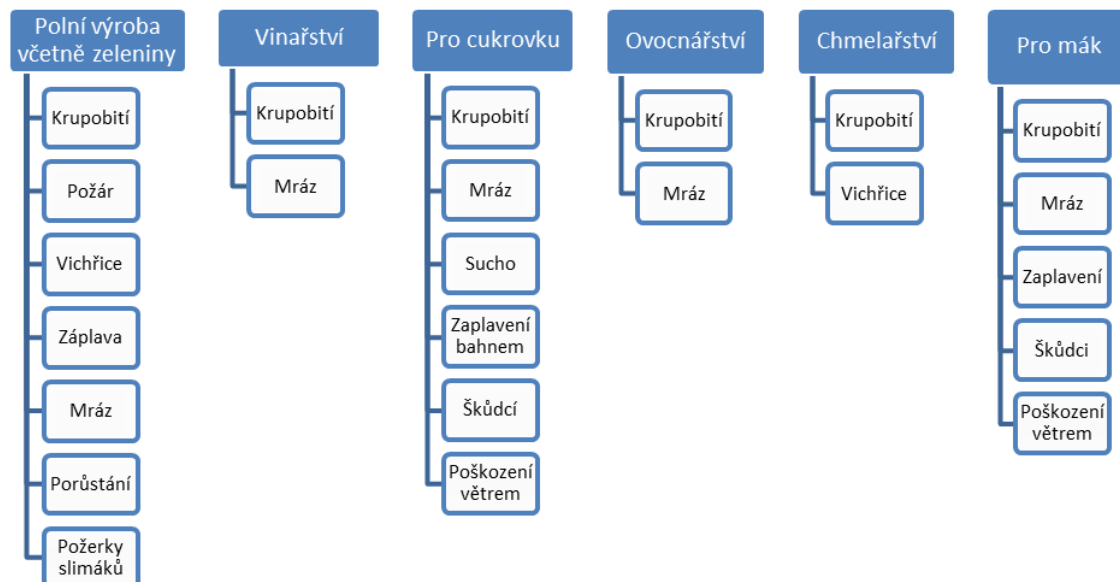
5.2.1 Pojištění plodin

Pojištění plodin se dělí na několik skupin. Nejširší nabídku pojištění proti rizikům má polní výroba včetně zeleniny. V této nabídce je zahrnuto krupobití, požár, vichřice, záplava, mráz, porůstání a požerky slimáků.

Druhou nejširší nabídku tvoří pojištění pro cukrovku, kde jsou zahrnuta podobná rizika jako u polní výroby.

Na rozdíl pojištěných rizik u plodin se můžeme podívat níže v grafu č. 3 (interní zdroj Agra pojišťovny).

Počátek ručení je standardně druhý den od 12 hodin po doručení návrhu do Prahy a u zaplavení 7. den od doručení návrhu do Prahy.

Graf 3 Pojištění plodin

Zdroj: interní zdroj Agra pojišťovny

Přehled produktů pro pojištění plodin

Agra pojišťovna nabízí 5 pojistných produktů, mezi které patří:

- AGRAR Basis
- AGRAR Paušál
- AGRAR Univerzál
- Speciální produkty
- AGRAR ASZ

5.2.1.1 AGRAR Basis

Pojištění rizika se dělí na základní, do kterého patří krupobití a požár a na rozšířené pojištění, kam patří nové osetí, vichřice, záplava a porůstání. U nového osetí jsou kryta rizika mráz, zaplavení nebo naplavení zeminou, poškození větrem a poškození slimáků. Proti porůstání lze pojistit pouze u pšenice, žita a pšenice špaldy.

Možnosti pojištění proti rizikům

Tab. 3 Možnosti pojištění proti rizikům

Plodina	Krupobití, požár	Nové osetí	Vichřice	Záplava	Porůstání
Pšenice	x	x			x
Kukuřice	x		x		
Řepka	x	x	x	x	
Sója	x	x		x	
Brambory	x				

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních zdrojů Agra pojišťovny

V tabulce číslo 3 můžeme vidět, jaké možnosti rizik pokrývá varianta pojištění AG-RAR Basis pro jednotlivé druhy plodin.

Termíny pro uzavření pojištění a počátek ručení

Termín pro uzavření pojištění na krupobití a požár je bez omezení, pokud je sezóna, tj. léto, je termín určen po prohlídce pojišťovaných plodin.

U nového osetí na podzim nebo mrazu je termín uzavření pojištění nejpozději do 30. listopadu. Vichřice a záplava jako výnosová škoda a porůstání mají nejzazší termín do 15. května.

Pojistné plnění

U pojistného plnění v případě škody u krupobití a požáru je stanovena 8 % spoluúčast, nebo 0 % spoluúčast a 10 % franšízy.

Pokud je pole nově oseto, je pojištění bez spoluúčasti, při plnění za škody do 15. května. Podmínkou je, že u nového osetí musí být poškozen minimálně 1 hektar u pozemku většího než 10 hektarů. U pozemku s výměrou menší jak 10 hektarů musí být poškozeno minimálně 10 % plochy. Pokud není nové osetí provedeno do 31. května z důvodu zamokření pole, plnění se krátí o 50 %.

Příklad pojistné události

Podnik si pojistí 250 ha pšenice a 50 ha cukrové řepy na krupobití.

Tab. 4 Příklad pojistné události u produktu AGRAR Basis

Plodina	Plocha (v ha)	Pojistná částka/ha (v Kč)	Celková pojistná částka (v Kč)	Tarifní sazba (v %)	Tarifní pojistné (v Kč)
Cukrová řepa	50	50 000	2 500 000	1,18	29 500
Pšenice	250	15 000	3 750 000	1,32	49 500
Celkem	300	-	6 250 000	-	79 000

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroj Agra pojišťovny

Zapůjčený bonus je 30 % z tarifního pojistného. Tarifní pojistné je celkem 79 000 Kč a bonus tedy činí 23 700 Kč. Z rozdílu tarifního pojistného a zapůjčeného bonusu vychází celkové pojistné k úhradě, které je 55 300 Kč.

Pojištění sucha

Varianta AGRAR Basis nově zahrnuje i pojištění sucha a porůstání. Předpokladem pro sjednání pojištění sucha je, že plodina, pro niž má být pojištění sjednáno, musí být v rámci produktu AGRAR Basis pojištěna minimálně pro případ škod krupobitím a požárem. Pojistné plodiny, které lze pojistit na sucho při vzcházení jsou:

- obilniny (pšenice, žito, čirok, pohanka pšenice špalda, pšenice dvouzrnka, ječmen, triticales, oves, proso, obilné směsky a amarant),
- kukuřice na zrno a na siláž,
- olejnin (slunečnice, len olejní, mák, řepka, bodlák olejní, hořčice),
- luskoviny (hrách, bob, vikev, lupina a sója),
- okopaniny (krmná řepa, cukrová řepa, křen, dýně olejní a brambory).

U nového osetí po škodách suchem při vzcházení je náhrada nákladů po provedeném znovuosetí 20 % pojistné částky pro riziko poškozené plodiny, nejvyšší částka ale může být 4 200 Kč/ha. Toto pojistné plnění je poskytnuto jen za škody

na osetých plodinách, u kterých nedošlo ke vzejití. Za „nevzejití“ plodiny se považuje, že osivo v důsledku nízké půdní vlhkosti zaschne a nevyklíčí.

Pojistné plnění se poskytuje za škody vzniklé do 15. května a po řádném zno-
vosetí provedeném do 31. května daného období.

U plodin kukuřice na siláž nebo kukuřice na zrno, slunečnice a sóji je vždy automaticky pojištěna i ztráta na výnosu. Pojistná částka je stejná s pojistnou částkou pro riziko krupobití a požáru. Nahrazeny budou ztráty na výnosu zemědělského podniku vyšší než 50 % průměrného výnosu dosaženého v posledních pěti letech. Při pojištění sucha platí spoluúčast 20 %.

Pojistná událost nastane, pokud skutečný úhrn srážek za vegetační období, tedy od 1. dubna do 31. srpna, je minimálně o 10 % nižší než dlouhodobý srážkový průměr za toto období nebo pokud úhrn srážek za 30 po sobě jdoucích dnů je menší než 10 mm. Rozhodujícím aspektem pro uznání pojistné události sucha jsou data z Českého hydrometeorologického ústavu ze smluvně určené měřicí stanice.

Pojištění porůstání lze sjednat u pšenice, žita a pšenice špaldy. Porůstání se objevuje v polehlých porostech, kdy obilí v klasech na zemi začne klíčit. To znamená, že obilí pěstované na osivo je poškozeno a klesá jeho klíčivost. Pokud je osivo takto poškozeno, je zařazeno do kategorie krmného obilí a podnikatel tak ztrácí další na výnosu (www.rakovnický.denik.cz).

5.2.1.2 AGRAR Paušál

Produkt nabízí krytí rizik krupobití a požáru. Pojistné má pojišťovna stanoveno na 1 hektar orné půdy a není závislé na pěstovaných plodinách. Produkt AGRAR Paušál nabízí pojištění všech polních plodin a to podle hektarových výtěžků (viz tabulka 2).

Tab. 5 Hektarové výtěžky

Skupiny plodin	Druhy plodin	Pojistná částka na hektar
Obilniny	pšenice, pšenice špalda, ječmen, oves, směsi obilovin, žito, triticales	14 000 Kč
Kukuřice	na zrno a siláž	18 000 Kč
Okopaniny	brambory, cukrová a krmná řepa	50 000 Kč
Olejniny, bílkovinné rostliny	sója, řepka, bob, hrách	17 000 Kč
	slunečnice, hořčice	14 000 Kč
Jiné alternativní rostliny	proso, mák, trávy a jetel na semeno, svazenka	20 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroj Agra pojišťovny

Pojistnou částku si pojistník volí sám a může si vybrat ze 4 variant:

- pojištěné výtěžky dle tabulky hektarových výtěžků (viz tabulka č. 5 Hektarové výtěžky),
- pojištěné výtěžky dle tabulky zvýšené,
- pojištěné výtěžky dle tabulky snížené o 20 nebo 30 %,
- pojištěné výtěžky pro jednotlivé plodiny zvýšené oproti tabulce.

Pojistné plnění

Pojistné plnění pro tento produkt je vypláceno za škody přesahující 8 % pojistné částky poškozeného pozemku, popřípadě z jeho poškozené části. Spoluúčast je 4 % z pojistné částky. Pokud je zvolena spoluúčast 0 % z pojistné částky, franšíza je 10 %.

Tento produkt obsahuje i variantu pojištění proti velkým škodám, kde je 10 % spoluúčast nebo 20 % franšíza.

Příklad pojistné události

Podnik si pojistí 250 ha pšenice, 150 ha řepky a 100 ha cukrové řepy na krupobití.

Tab. 6 Příklad pojistné události u produktu AGRAR Paušál

Plodina	Plocha (v ha)	Pojistná částka/ha (v Kč)	Celková pojistná částka (v Kč)	Tarifní sazba (v %)	Tarifní pojistné (v Kč)
Cukrová řepa	100	50 000	5 000 000	1,18	59 000
Pšenice	250	14 000	3 500 000	1,32	46 200
Řepka	150	17 000	2 550 000	3,56	90 800
Celkem	500	-	11 050 000	-	196 000

Zdroj: Vlastní zpracování, interní zdroj Agra pojišťovny

Zapůjčený bonus je 30 % z tarifního pojistného. Tarifní pojistné je celkem 196 000 Kč a bonus tedy činní 58 800 Kč. Z rozdílu tarifního pojistného a zapůjčeného bonusu vychází celkové pojistné k úhradě, které je 137 200 Kč.

Modelový příklad likvidace pojistné události a výpočtu pojistného plnění u produktu AGRAR Basic a AGRAR Paušál a jeho následná komparace

Zemědělec zasel 100 hektarů zemědělské půdy řepkou a 100 hektarů půdy slunečnicí. Škoda u řepky byla na 100 ha 30 % a na 100 ha 5 %. U slunečnice činní škoda 10 % z celkové výměry 100 ha. Škoda byla způsobena krupobitím. Hektarové výtěžky jsou pro řepku 17 000 Kč/ha a u slunečnice 14 000 Kč/ha. Spoluúčast je u produktu AGRAR Basis 8 %. Produkt AGRAR Paušál má spoluúčast 4 % z pojistné částky.

Tab. 7 Porovnání pojistného plnění produktu AGRAR Basis a AGRAR Paušál

	AGRAR Basis		AGRAR Paušál	
	řepka	slunečnice	řepka	slunečnice
Plocha (ha)	100	100	100	100
Škoda (%)	30	10	30	10
Spoluúčast (%)	8	8	4	4
Hektarové výtěžky (Kč/ha)	17 000	14 000	17 000	14 000
Pojistné plnění (Kč)	374 000	28 000	442 000	84 000
Celkové plnění za produkt	402 000		526 000	

Zdroj: Vlastní zpracování, interní zdroj Agra pojišťovny

Pojistné plnění vypočítáme:

$$\text{Pojistné plnění} = \text{plocha} \cdot (\text{škoda} - \text{spoluúčast}) \cdot \text{hektarové výtěžky}$$

V tabulce č. 7 můžeme vidět, že u produktu AGRAR Paušál následuje vyšší pojistné plnění, to je způsobeno nižší spoluúčastí, která zde tvoří 4 %.

5.2.1.3 AGRAR Univerzál

Rozsah produktu se dělí dle výnosových a nákladových škod. Do výnosových škod patří škody způsobené krupobitím a požárem. Nákladové škody jsou škody způsobené mrazem, zaplavením nebo naplavením zeminy, poškození větrem a požerky slimáku.

Likvidace škod

Výnosové škody, tedy krupobití a požár mají likviditu podle stupně poškození. Spoluúčast je stejná jako u AGRAR Paušál, tedy 4 %.

Likvidace u nákladových škod (mraz, požerky slimáků, poškození větrnou erozí, zaplavení nebo odplavení zeminy) je pevně stanovená částkou za nové osetí, a to na 4 200 Kč na 1 hektar.

Aby vzniklé nákladové škody byly uznatelné, musí vzniknout do 15. května a ke znovuošetí musí dojít až do 31. května. Pokud je zemědělcem takto provedeno, plnění je 4 200 Kč na 1 hektar půdy. Jestliže nedojde ke znovuošetí nejpozději do 31. května, z důvodů zamokření pozemku, je plnění kráceno na polovinu, částka tedy činí 2 100 Kč na 1 hektar.

Zapůjčený bonus a pojistné lze rozdělit na:

- Krupobitní složka (sazba Paušálu)
- Pojistné za ostatní rizika (Univerzál mínus Paušál)

Pojištěný ztrácí jenom danou část bonusu, ze které bylo poskytnuto plnění.

Výpočet pojistného plnění

Zemědělský pozemek o výměře 50 ha s pšenicí ozimou byl poškozen kroupami. Spoluúčást u tohoto produktu tvoří 4 % a hektarový výtěžek je 20 000 Kč. Pozemek byl poškozen nerovnoměrně, a proto se musí každá část poškození počítat samostatně. Třemi procenty bylo poškozeno 15 ha půdy. Dalších 15 ha bylo znehodnoceno poškozením 17 % a 20 ha bylo poškozeno 28 %.

Tab. 8 Výpočet pojistného plnění u produktu AGRAR Univerzál

Výměra	15	15	20
Škoda (%)	3	17	28
Spoluúčást (%)	4		
Hektarové výtěžky (Kč/ha)	20 000		
Pojistné plnění (Kč)	0	39 000	96 000
Celkové plnění	135 000		

Zdroj: Vlastní zpracování, interní zdroj Agra pojišťovny

Pojistné plnění u škody, která je 3 %, se rovná 0 z důvodu, že se pojistné plnění vyplácí až při škodě, která dosahuje minimálně 8 % pojistné částky poškozeného pozemku nebo jeho poškozené části.

5.2.1.4 AGRAR ASZ – Pojistí se sám!

Tento druh pojištění si sestavuje každý zemědělec na míru, tj. dle svých potřeb. Zemědělec dá svůj návrh pojišťovně prostřednictvím on-line formuláře nebo formou předtištěného formuláře a ručení skončí sklizní pojištěných plodin.

Pojistitelná rizika

Skupiny plodin je možno pojistit pro rizika krupobití a požáru, ty patří mezi základní pojištění.

Mezi rozšířené pojištění patří záplava a vichřice. Toto pojištění je možné pro vybrané skupiny plodin sjednat jenom v návaznosti na základní pojištění. Nové osetí je hrazeno po škodách zaplavením a vichřicí vzniklých do 15. května. Náhrada škod na výnosu z důvodů záplavy a vichřice následuje od 16. května.

Pojistné plnění

Pokud má zemědělec ztráty na výnosu v důsledku požáru nebo krupobití, spoluúčast je 8 % z pojistné částky poškozené plodiny. Pojistná částka je pro jednotlivé plodiny volitelná.

Náhrada nákladů po provedeném znovuosetí po škodách záplavou a vichřicí je 20 % pojistné částky pro riziko krupobití, maximální částka je 4 200 Kč na hektar půdy.

Pokud jsou ztráty na výnosu v důsledku záplavy a vichřice, je pojistná částka shodná s pojistnou částkou pro škody krupobitím. Pojistné plnění je poskytnuto za škody, které přesáhnou 8 % z pojistné částky pozemku a spoluúčast je také 8 %.

Graf 4 Pojistitelné skupiny plodin

Skupina plodin	Základní pojištění	Rozšířené pojištění
Obiloviny	volitelné	volitelné
Kukuřice	volitelné	volitelné
Olejniny	volitelné	volitelné
Luskoviny	volitelné	volitelné
Okopaniny	volitelné	volitelné
Trávy/jeteloviny na semeno	volitelné	volitelné
Krmné plodiny	volitelné	
Listová zelenina	volitelné	
Léčivé a kořeninové rostliny	volitelné	
Kořenová zelenina	volitelné	
Cibuloviny	volitelné	

Zdroj: vlastní zpracování, www.agrapojistovna.cz

Pojištění plodin na orné půdě dále zahrnuje produkt Univerzál cukrová řepa a Univerzál mák. Dále Agra pojišťovna nabízí pojištění ovoce, vinné révy a chmelu. Uvedené produkty v této bakalářské práci nejsou rozebírány.

5.2.2 Pojištění zvířat

Pojišťovna nabízí pojištění zvířat, mezi které patří prasata, skot, ovce, kozy a drůbež. Pojistnou částku si volí pojistník pro každou kategorii zvířat zvlášť. Pojišťovna má různé varianty pojištění rizik:

- nákazy,
- nákazy, akutní otrava, zasažení zvířete elektrickým proudem, živelní nebezpečí,
- nákazy, akutní otrava, zasažení zvířete elektrickým proudem, živelní nebezpečí, jiná hromadná onemocnění – tuto variantu lze dále rozšířit o jednotlivé škody na plemenných zvířatech (uhynutí, utracení a porážka) (interní zdroj Agra pojišťovny).

Varianta, kterou si pojistník zvolí, platí pro všechna pojišťovaná zvířata. Zároveň je pojistník povinen pojistit všechna chovaná zvířata daného druhu.

Mezi živelná nebezpečí patří požár, výbuch, úder blesku, pád letadla, vichřice, krupobití, záplava, sesouvání půdy zřícení skal a zemin, pád lavin, pád stožárů nebo jiných předmětů a zemětřesení. Plemenná zvířata lze pojistit proti škodám, jako je uhynutí, porážka a utracení z důvodu akutní neinfekční nemoci, úrazu a porodní škody. U pojištění plemenných zvířat tvoří spoluúčast 4 % z pojistné částky zvířete.

Pojišťovna hradí nákazy společné pro více druhů zvířat, nákazy skotu, ovcí a koz, prasat, drůbeže a další, o jejichž povinném hlášení rozhodnou orgány EU (podle zákona 166/1999 Sb., o veterinární péči). Mezi nákazy patří např. BSE nebo katarální horečka. Plnění u nálezů je bez spoluúčasti.

Počátek ručení

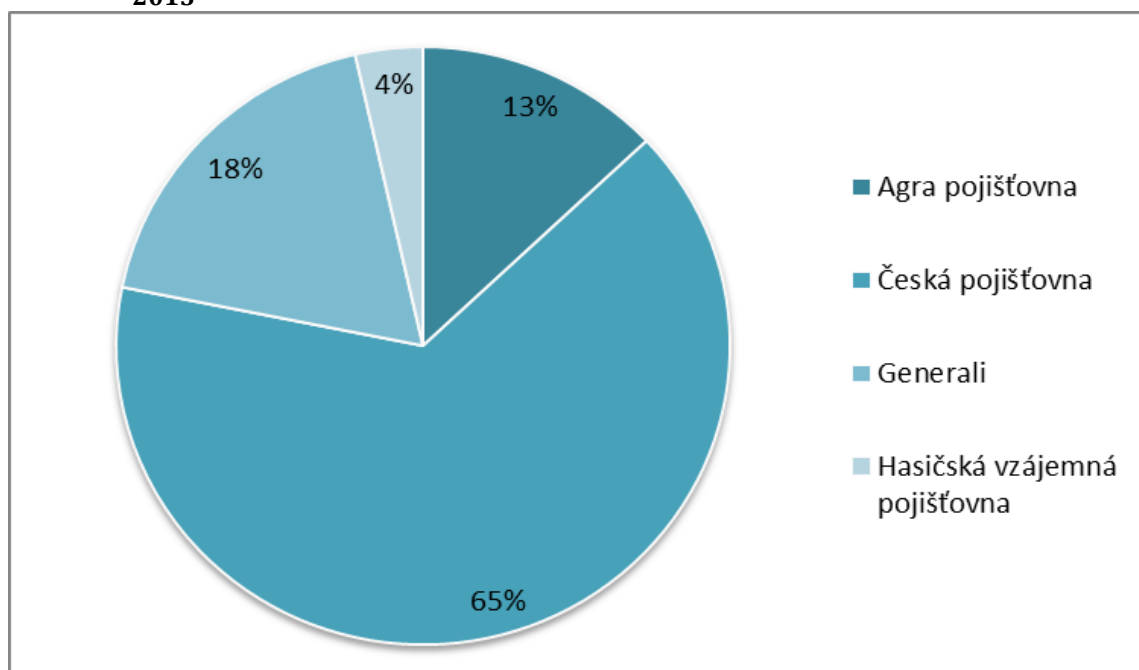
U rizika nákazy, hromadných onemocnění a u pojištění plemenných zvířat začíná pojistné krytí 21. den od doručení návrhu do kanceláře v Praze. U živelních rizik, akutní otravy a zásahu elektrickým proudem začíná krytí druhým dnem ve 12 hod od doručení návrhu do kanceláře v Praze. Výjimku u živelních rizik tvoří riziko zaplavení, kde pojistné krytí začíná 10. den od doručení návrhu do kanceláře v Praze.

6 Diskuze

Pojistný trh se zemědělským pojištěním v České republice nabízí několik možných variant pojištění a zemědělský podnik si tak může vybrat pro něj nejvhodnější variantu pojištění. Každá pojišťovna, která poskytuje zemědělské pojištění, má svůj systém, jak se klienti mohou pojistit.

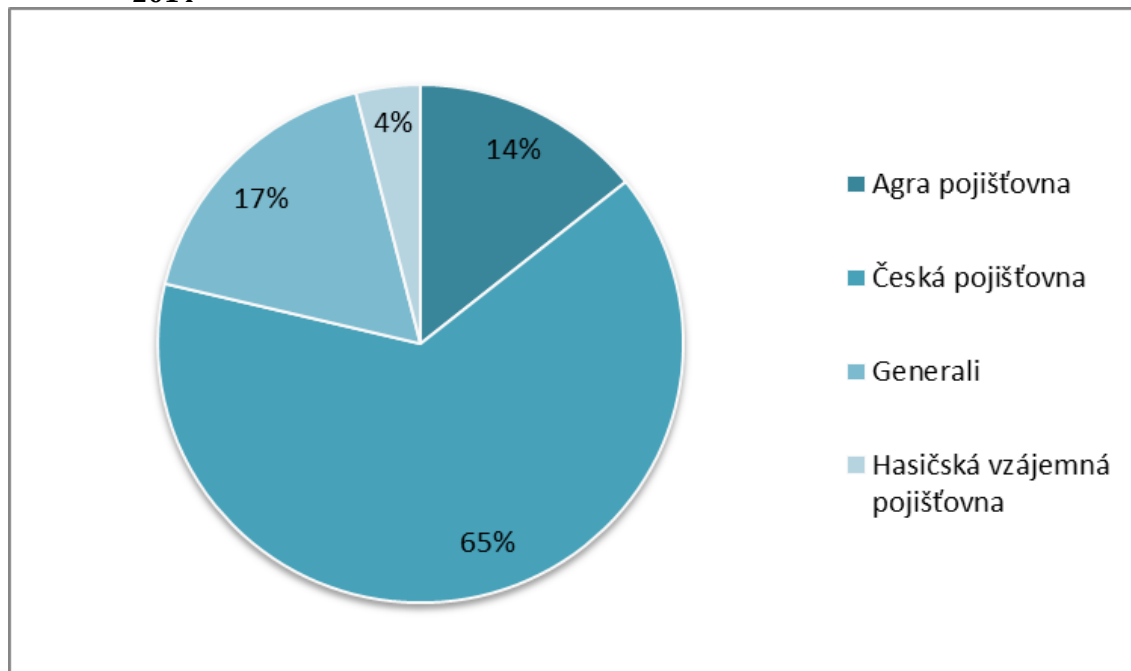
Největším pojistitelem zemědělských plodin se stále udržuje Česká pojišťovna, která je na pojistném trhu nejdéle. Jako druhá největší pojišťovna se zemědělským pojištěním se řadí Generali, dále pak Agra pojišťovna a Hasičská vzájemná pojišťovna. Podíl jednotlivých pojistitelů na pojistném trhu se zemědělským pojištěním dle předepsaného smluvního pojistného v roce 2013 můžeme vidět níže v grafu č. 5 a rok 2014 v grafu č. 6.

Graf 5 Podíl jednotlivých pojistitelů na pojistném trhu se zemědělským pojištěním v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování, www.cap.cz

Graf 6 Podíl jednotlivých pojistitelů na pojistném trhu se zemědělským pojištěním v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování, www.cap.cz

V grafech č. 5 a 6 můžeme vidět, že si Česká pojišťovna stále udržuje svoji pozici na pojistném trhu. Agra pojišťovna začíná postupně snižovat rozdíl mezi svým podílem na trhu zemědělského pojištění a podílem Generali pojišťovny.

Všechny uvedené pojišťovny nabízející zemědělské pojištění pojišťují plodiny, hospodářská zvířata a nákazu u hospodářských zvířat. Některé pojišťovny ale mají pojištění nákazy u hospodářských zvířat jako možnost připojištění. Jediná Agra pojišťovna rozděluje pojištění plodin do produktů, které se liší v rozsahu pojištění. Některé produkty mají jen základní pojištění krupobití a požár a dále je nelze připojistit rozšířeným pojištěním. Klient si také může vybrat mezi spoluúčastí a franšízou. Nevýhodou Agra pojišťovny může být, že nenabízí pojištění lesů.

U České pojišťovny lze využít možnost pojištění s volitelnou spoluúčastí, tzn. že klient si zvolí takovou spoluúčast, která je podle klienta pro něj nejvhodnější a podle toho se odvíjí pojistná částka.

7 Závěr

Zemědělské pojištění je pro fyzické i právnické osoby podnikající v zemědělství důležité z důvodů, že poslední dobou se častěji objevují rizika, která způsobují škody na zemědělských plodinách a hospodářských zvířatech. Nejčastějším rizikem způsobujícím škody na zemědělských plodinách je krupobití. V posledních letech stoupá i poškození plodin suchem, kdy plodiny nemají dostatek vláhy a plodiny zaschnou, což způsobuje, že nemají očekávaný výnos. Škody způsobené nepřízní počasí mohou být v takovém rozsahu, že mohou mít pro podnik devastující následky. Zemědělský podnik totiž očekává předpokládané výnosy, které jsou schopny pokrýt náklady potřebné pro vypěstování plodin. Pokud se tak nestane a podnik je pro případné škody pojištěn, pojišťovna vyplatí pojistné plnění u poškozených plodin a tím nahradí alespoň část vynaložených nákladů.

Hospodářská zvířata jsou ohrožena nákazami, které se objevují nárazově, pokud se však objeví, podnikatel musí nákazu nahlásit na příslušný veterinární úřad a podle toho, o jakou nákazu se jedná, musí dále postupovat. I u těchto škod může dojít k tomu, že podnik, který se zabývá převážně živočišnou výrobou, bude muset skončit s podnikáním. Proto lze pojistit i hospodářská zvířata. Vyplacené pojistné plnění by zemědělské firmě mělo pomoci překonat tyto ztráty, aby mohla dále pokračovat v podnikání.

8 Seznam použité literatury

8.1 Knižní publikace

DAŇHEL, J. *Kapitoly z pojistné teorie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002. 139 s. ISBN 80-245-0306-9.

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

DUCHÁČKOVÁ, E. – DAŇHEL, J. a kol. *Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. Praha: Professional Publishing, 2012. 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.

PICKOVÁ, A. – POLÁČKOVÁ, J. *Pojištění - eliminace rizik zemědělského podnikání: (výzkumná studie)*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2003. 47 s. ISBN 80-86671-05-4.

VÁVROVÁ, E. *Pojišťovnictví I*. 1. vyd. Brno: Ediční středisko Mendelovy univerzity v Brně, 2013. 104 s. 2577. ISBN 978-80-7375-784-7.

8.2 Elektronické zdroje

O nás. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2008 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=C0035338-3005-96D1-4E8E431EF25F3859

AGRAR Basis: Možnost rozšíření rizik včetně sucha. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=E6DE2998-3005-96D1-4EFCE9233807FF9E

AGRAR Paušál: Možnost 0% spoluúčasti. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=B3CC4191-3005-96D1-4E4121E6B0084135

AGRAR Univerzál: Široká paleta rizik. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=B3CBBF03-3005-96D1-4E868854C78839A3

AGRAR ASZ: Pojisti se sám!. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=0252AECB-5056-A500-090FB3ECDF1556E2

Pojištění hospodářských zvířat. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=D82C8F51-3005-96D1-4EAE1026C062CA0D

Sucho je pojistitelné riziko. *Agra pojišťovna* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=D43230DD-5056-A500-099BCCB702AD3C8F

Zemědělství: Zemědělské pojištění proti ztrátě výnosu a živelným událostem. *Allianz* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z:

http://www.allianz.cz/produkty/pro-firmy/individualni-rizika-a-prumysl/individualni-rizika-a-prumysl_zemedelstvi.html

Pojištění podnikatelů. *Česká asociace pojišťoven* [online]. 2014 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-podnikatelu>

Pojištění lesů a lesních školek. *Česká pojišťovna* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/p?pojisteni-lesu>

Pojištění plodin. *Česká pojišťovna* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/p?pojisteni-plodin>

Pojištění zvířat. *Česká pojišťovna* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/p?pojisteni-zvirat>

Pojištění zemědělských rizik. *ČSOB pojišťovna* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.csobpoj.cz/pojisteni/podnikatele-firmy/zemedelske-pojisteni>

Pojištění farem. *Generali* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/clanky/pojisteni-farem>

Pojištění hospodářských zvířat. *Generali* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/clanky/pojisteni-hospodarskych-zvirat>

Pojištění koní. *Generali* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/clanky/pojisteni-koni>

Pojištění lesů. *Generali* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/clanky/pojisteni-lesu>

Pojištění plodin. *Generali* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/clanky/pojisteni-plodin>

Výroční zpráva České asociace pojišťoven, 1997-2014: Praha: ČAP. [online] [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

Zemědělské pojištění. *Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.* [online]. 2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.hvp.cz/podnikatele/zemedelske-pojisteni/>

Zemědělci odvázejí z polí obilí jen v krmné kvalitě. *Rakovnický deník* [online]. 2010 [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: http://rakovnicky.denik.cz/zpravy_region/obili_pouze_v_krmne_kvalite_20100826.html

9 Seznam obrázků

Obr. 1 Kroupy	20
Obr. 2 Vyzimování pšenice ozimé	21

10 Seznam grafů

Graf 1 Velikost předepsaného pojistného u pojištění plodin, lesů a u poj. zvířat (v tis. Kč)	15
Graf 2 Velikost pojistného plnění u pojištění plodin, lesů a zvířat (v tis. Kč)	15
Graf 3 Pojištění plodin.....	26
Graf 4 Pojistitelné skupiny plodin	35
Graf 5 Podíl jednotlivých pojistitelů na pojistném trhu se zemědělským pojištěním v roce 2013	37
Graf 6 Podíl jednotlivých pojistitelů na pojistném trhu se zemědělským pojištěním v roce 2013	38

11 Seznam tabulek

Tab. 1 Vývoj předepsaného pojistného, pojistného plnění a vyřízených pojistných událostí v zemědělském pojištění.....	14
Tab. 2 Nabídky pojištění u jednotlivých pojišťoven	16
Tab. 3 Možnosti pojištění proti rizikům	27
Tab. 4 Příklad pojistné události u produktu AGRAR Basis.....	28
Tab. 5 Hektarové výtěžky.....	30
Tab. 6 Příklad pojistné události u produktu AGRAR Paušál.....	31
Tab. 7 Porovnání pojistného plnění produktu AGRAR Basis a AGRAR Paušál.....	32
Tab. 8 Výpočet pojistného plnění u produktu AGRAR Univerzál	33